

Розробник: Ягодзинська Ірина Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Викладач: Ягодзинська Ірина Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Протокол від "30" серпня 2018 року № 17

Завідувач кафедри _____ О.М. Олексюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.03
Інструментальне виконавство (фортепіано)
___.2018 р.

Гарант освітньої програми _____ Н.С.Свириденко

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми
025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та
ударні інструменти)
___.2018 р.

Керівник проектної групи _____ І.О.Ягодзинська

Робочу програму перевірено
___.2018 р.

Заступник директора _____ А.О.Таранник

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	4
3. Результати навчання за дисципліною	5
4. Структура навчальної дисципліни.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Контроль навчальних досягнень	11
7. Навчально-методична карта дисципліни	15
8. Рекомендовані джерела	16
9. Додаткові ресурси	17

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
«Історія музики»			
<i>Вид дисципліни</i>	<i>обов'язкова</i>		
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	<i>українська</i>		
<i>Загальний обсяг кредитів/годин</i>	<i>12/360</i>		
<i>Курс</i>	<i>1</i>	-	-
<i>Семестр</i>	<i>1</i>	-	-
<i>Кількість змістових модулів з розподілом:</i>	<i>7</i>		
<i>Обсяг кредитів</i>	<i>3</i>	-	-
<i>Обсяг годин, у тому числі:</i>	<i>90</i>	-	-
<i>Аудиторні</i>	<i>42</i>	-	-
<i>Модульний контроль</i>	<i>6</i>	-	-
<i>Семестровий контроль</i>	<i>30</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	<i>12</i>	-	-
<i>Форма семестрового контролю</i>	<i>екзамен</i>	-	-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета – надання та систематизація інформації щодо ключових епох європейської музичної історії, її стилевих проявів та спадкоємного зв'язку між ними, розкриття генетичної спорідненості художніх явищ українського музичного мистецтва із загальноєвропейським контекстом.

Завдання:

- ознайомлення з еволюцією художніх стилів у європейському музичному мистецтві в аспекті історичних зрушень суспільної свідомості, зміни загальної «картини світу»;
- формування образно-емоційного ставлення у сприйнятті музичного матеріалу;
- розвиток навички визначати зв'язок музики з іншими видами мистецтва, літературою, образотворчим мистецтвом, ментальними установками та національними традиціями тощо;
- виховання естетичного та музичного смаку, формування критеріїв самостійної оцінки творів музичного мистецтва та перебігу сучасних процесів у музичній культурі;
- формування навичок аналітичного та критичного мислення,
- розвиток навички аналітично-пошукової роботи із використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- формування спеціального термінологічно-поняттєвого апарату знань;
- розширення музично-історичної ерудиції студентів.

3. Результати навчання за дисципліною

У процесі вивчення курсу з історії зарубіжної музики студенти повинні **знати**:

- терміни та поняття, що складають категоріальний апарат курсу;
- періодизацію історії музичного мистецтва, етапи його розвитку;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, що вивчається;
- жанри та композиційні техніки (прийоми, типи компонування);
- головні («великі») музичні стилі та течії окремих епох, авторські стилі творчих індивідуальностей;
- життєвий та творчий шлях найбільш знаних композиторів, визначальні твори в історії музики та їхні особливості.

Студенти повинні **вміти**:

- дати визначення термінам та поняттям, які вміщує у себе курс;
- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- викласти зміст інформаційних тем курсу;
- розкрити зміст змін, які відбувалися з музичним мистецтвом на різних етапах його розвитку;
- слухати, інтерпретувати музику, образно висловлюватись щодо засобів компонування, характеру, ідейного значення музичних творів, їх цінності;
- аналізувати засоби музичної виразності, визначати стиль та жанр творів, їх художню цінність, вирізняти типологічні та специфічні риси того або іншого музичного явища;
- вміти прив'язати за стильовими, жанровими та стилістичними ознаками музичні зразки, окремі музичні твори до різних історичних епох, індивідуальних композиторських стилів або «великих» стилів.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні: світоглядна, комунікативна, інформаційна, науково-дослідна, самоосвітня, універсальна.

Спеціальні:

- мистецтвознавча — знання історії музики, розуміння закономірностей становлення й розвитку музичного мистецтва різних країн у різні історичні періоди; знання творчого доробку композиторів різних епох та розуміння стилістичних і жанрових особливостей музичних творів; здатність застосовувати знання з історії музики та інших видів мистецтва у професійній діяльності.
- музично-теоретична — знання, розуміння і здатність застосовувати на практиці основні положення теорії музики, гармонії, поліфонії; здатність до теоретичного аналізу музичних творів різних форм, жанрів і стилів; сформованість музично-теоретичного тезаурусу.
- інформаційно-технологічна – здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Семестр 1

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт		
			Аудиторна:		Самостійна
			Лекції	Семінари	
Змістовий модуль 1. Музика Давнього світу					
Тема 1.1.	Предмет історії музики. Музичні засоби виразності, стиль і жанр. Музика в системі мистецтв	3	2	-	1
Тема 1.2.	Музична архаїка. Витоки українського музичного мистецтва: найдавніші часи	3	-	2	1
Тема 1.3.	Музичний світ Античної Греції	6	2	2	2
	Модульний контроль	2			
Разом		14	4	4	4
Змістовий модуль 2. Музичне Середньовіччя та Ренесанс					
Тема 2.1.	Сакральне у музичному світі європейського Середньовіччя. Ars Antiqua та Ars Nova	5	2	2	1
Тема 2.2.	Світська музична традиція середньовічної Європи. Музичне мистецтво Київської Русі.	6	-	4	2
Тема 2.3.	Західноєвропейський музичний Ренесанс. Українська музика Відродження	4	2	-	2
	Модульний контроль	2			
Разом		17	4	6	5
Змістовий модуль 3. Європейська музична культура XVII-XVIII ст.					
Тема 3.1.	Музичне бароко. Постановня опери: Італія, Франція, Англія	11	6	4	1
Тема 3.2.	Розквіт інструментальних шкіл XVII ст.: Італія, Німеччина, Польща	4	2	-	2
Тема 3.3.	Слов'янське музичне бароко: національна специфіка. Партесний спів, духовний концерт	9	4	4	1
Тема 3.4.	Творчість Й. С. Баха і Г. Ф. Генделя	5	2	2	-
	Модульний контроль	2			
Разом		29	14	10	4
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>		30			
Усього за семестр 1		90	22	20	12

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Музика давнього світу

Тема 1.1. Предмет історії музики. Музичні засоби виразності, стиль і жанр. Музика в системі мистецтва

Функції музики як мистецтва; музична культура – об'єм та структура поняття. Поняття музичного образу. Інтонація як носій музичного смислу. Музична тема як втілення музичної думки. Провідні засоби музичної виразності: мелодія, гармонія, ритм, фактура, темп та інші. Проблема музичного тексту та розуміння музичного твору як феномену; поняття опус та опус-пост (В. Мартинов). Стиль як світоглядна категорія музичного мистецтва. Історична обумовленість категорії стилю, основні наукові визначення (об'єм та структура поняття), функції стилю в художній культурі. Стиль як найвища особливість творчості; єдність образної системи, прийомів і засобів художньої виразності, художній метод пізнання (вираження індивідуального сприйняття) світу. Поняття «художнього канону». Класифікація, типологія стилів. Стиль епохи, взаємовідношення стилів суміжних і несуміжних історичних епох. Стилізація, відмінність стилю від стилістики. Стилiстика як комплекс засобів, притаманний будь-якому музичному явищу. Стиль і жанр. Поняття «жанровий стиль», жанр як естетичний феномен; типологія і класифікація жанрів.

Джерела: 5

Тема 1.2. Музична архайка. Витоки українського музичного мистецтва: найдавніші часи

На території сучасної України учені досліджують спосіб життя людини починаючи із кам'яного віку (період палеоліту, мелоліту, неоліту). Основними джерелами відомостей про культуру цього періоду є археологічні знахідки. Про естетичні уявлення людей того часу свідчать різні прикраси, орнаменти на посуді тощо. Серед знахідок були й музичні інструменти. Одним із найдавніших музичних інструментів є ударні інструменти. В селищі Мезин на Десні був знайдений цілий ансамбль ударних інструментів, виготовлений з черепа мамонта та його кісток, на них були геометричні малюнки (епоха палеоліту 20000 р. до н.е.). На Буковині археологами були знайдені духові інструменти з рогів та кісток тварин (це була флейта часів пізнього палеоліту). Було також знайдено сім дудочок з часів неоліту у Маріупольському могільнику, які були виготовлені із пташиних кісток з тонкими стінами і зверху прикрашені поперечними насічками.

Джерела: 1-3, 14,15

Тема 1.3. Музичний світ Давньої Греції

Етапи розвитку давньогрецької музичної культури. Найстарші (хтонічні) міфи. Поняття міф, ритуал, символ. Дані про вірування, обряди й музику в епосі Гомера. Класичний період грецької культури (7-3 ст. до н.е.). Розквіт мистецтв. Музика як частина ритуалів. Синкретизм культури й особи музиканта. Сольна й хорова лірика. Театр як явище синтезу мистецтв, роль музики в театрі. Наука про музику як елітарне знання; музика і філософія (Платон, Арістотель). Постать Орфея. Музика як частина космічної гармонії. Музика й математика (Піфагорейська школа). Аполонійський та діонісійський культу. Ритуал як віддзеркалення зодіакального руху. Елліністичний та римський періоди. (3 ст. до н.с. -- 3 ст. н.е.). Розробка першого виду давньогрецької нотації (інструментальна) у 5 ст. до н.е. Розробка вокальної нотації, особливості стилістики творів. Тетрахордна система. Прослуховування реконструйованих зразків давньогрецької музики (5 ст. до н.е., 3 ст. до н.е., 3 ст. н.е.)

Джерела: 14-15

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Музичне Середньовіччя та Ренесанс

Тема 2.1. Сакральне у музичному світі європейського Середньовіччя. *Ars Antiqua* та *Ars Nova*

Виникнення християнства, цілісність середньовічної особистості. Нова мистецька й музична естетика. Теорія образу. Основоположні ознаки богослужбового співу. Особливості ранньовізантійської християнської культури. Становлення богослужб, розвиток нових богослужбових жанрів. *Монодія* як провідний тип співу у ранньохристиянській церкві.

Шляхи розвитку європейської культури й мистецтва після розподілу християнського світу на два відгалуження за приналежністю до Східної або Західної Церкви. Роль XI ст. у формуванні двох типів ментальності європейської людини. Радикальні зрушення, пов'язані з переходом на лінійну нотацію, нове розуміння музики. Періодизація й характеристика етапів. Ранні форми багатоголосся, їх відношення до монодії; *григоріанський хорал*. Проблема «авторитетного зразка» (хоралу) як прояв канонічності, його відбиття в багатоголоссі. Органум, його види, формування функційної системи, нові жанри і форми. Готика, провідна роль Франції. Спільні ознаки в архітектурі, поезії, музиці. Роль міст і Парижу як культурного і наукового центру. Школа Нотр Дам та університет. Диференціація багатоголосся, виникнення "тотальної поліфонії" в багато-текстових мотетах. Проблема музичного часу, модальна ритміка.

Мистецтво нової епохи (*Арс нова*). Національні культурні центри (Франція, Італія, Англія). Шляхи перетворень, формування нового типу митця, твору. Французька музика "Нового мистецтва". Становлення стильових ознак в різних площинах. Нова жанрова система. Значення мензуральної нотації для багатоголосся, для форми. Ізоритмія - провідна ідея часу. Ізоритмічні мотети, їх характеристика як явища XIV ст., відгуку в XX ст. «Велика композиція» - Меса Г. де Машо - зразок для творчості в цьому жанрі до XX ст.

Джерела:5

Тема 2.2. Світська музична традиція середньовічної Європи. Музичне мистецтво Київської Русі

Західноєвропейська світська музика середньовіччя. Особливості побутування. Ієрархія митців. Творчість трубадурів. Арабсько-іспанська генеза, зв'язок з феноменом лицарства. Куртуазія як модель комунікації. Теми поезії трубадурів. Жанрове розмаїття. Поширення творчості трубадурів у Європі та розвиток середньовічної ліричної поезії: північно-французькі трувери, німецький міннезанг. Мистецтво скоморохів, музично-поетичні особливості, інструментарій, проблеми впливів та стосунків з церквою.

Джерела:1-3

Тема 2.3. Західноєвропейський музичний Ренесанс. Українська музика Відродження

Нова естетика, відбиття нових ідеалів у мистецтві Ренесансу. Зміна ціннісних орієнтацій у зв'язку з відкриттям античної спадщини. Людина як вища цінність та "міра всіх речей"; значення особистості, гуманізм та антропоцентризм. Культура як цілісність, нові ознаки музики. Зміна "картини світу", глибинна характеристика особливостей музичного твору. Нове розуміння музичного твору як творчості автора, композитора. Поняття **стилю** і його об'єм. Формування стильової системи, ознаки "класичності". Внутрішня еволюція ренесансної епохи і музики. Наростання нових факторів з середини XVI ст. Принципова важливість становлення інструментальної музики як незалежного мистецтва. Внесок різних національних шкіл та особлива вага Венеціанської. Творчість Д. Палестрини як кульмінаційне вираження у музиці

ренесансного гармонійного світовідчуття. Особливості жанру мадригалу як вільної ліричної композиції. Нове у засобах музичної виразності мадригалів у зв'язку з поетичним текстом.

Збереження стилістики візантійського співу в поствізантійській час. Вплив на південнослов'янські та східнослов'янські традиції. Композиторські школи XVII, XVIII, XIX ст. Розробка нової нотації. Запис новою нотацією творів пізньо-та поствізантійського часу.

Джерела:1-3,5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Європейська музична культура XVII-XVIII ст.

Тема 3.1. Музичне мистецтво бароко. Постановя опери: Італія, Франція, Англія

Мистецтво Нового часу. Епохальні зміни й характеристика нової культурної парадигми. Новочасна "картина світу", значення наукових відкриттів, філософського дискурсу для трагічного сприйняття дійсності. Порухення ренесансної гармонії, інше співвідношення "людина-світ". Художні ідеали та принципи мистецтва бароко, поняття «барокова модель». Провідні естетичні принципи, втілення в музиці. Роль опозицій, антитез, контрастів, зміна стилістики. Хорові твори та інструментальні і вокальні мініатюри різні формотворчі засади. Риторика, теорія афектів. Музична риторика, нова роль поліфонії та домінантне значення гармонії як засоба виразності. Національні школи (Г. Шютц і розвиток венеціанської школи, римська школа, польська школа).

Витоки опери. Культурно-історичні передумови зародження жанру в Італії. Сюжети, структура, стиль перших drama per musica. «Орфей» К.Монтеверді як кульмінація ранньобарокової опери. Національні та стилістичні особливості англійської та французької опери бароко. Музичний театр Ж. Б. Люллі та Генрі Персьолла.

Джерела:5

Тема 3.2. Розквіт інструментальних шкіл XVII ст.

Вдосконалення музичного інструментарію та розквіт інструментальної музики. Італійська скрипкова школа. Розширення арсеналу виразових засобів струнно-смичкових. Творчість А. Вівальді. Жанр інструментального концерту (concerto grosso). Розмаїття стильових течій: маньєризм, рококо, власне бароко, передкласичні тенденції. Творчість французьких клавесиністів та її зв'язок зі стилем рококо. Орнаментика. Танцювальні сюїти та orders.

Джерела:5

Тема 3.3. Слов'янське музичне бароко: національна специфіка. Партесний спів, духовний концерт

Український варіант європейської моделі музичного бароко. Особливість українського бароко як опонента Середньовіччю - ренесансні риси (Н.Герасимова-Персидська). Характеристика обох культурних парадигм. Специфіка історичної ситуації і цілісність культури. Нове музичне мистецтво в його відношеннях до західного та до національної традиції. Зміна нотації, багатоголосся на акордовій основі, формування власної «музичної мови». Пов'язання з Венеціанською та Римською школами, польською музикою, німецькою (Шютц). Функціонування жанрової системи. Концентрація творчих зусиль на хоровому мистецтві.

Характеристика стилів традиційного церковного співу в Україні та Росії цього періоду. Полістилістичність у церковно-моноподійній сфері. Формування нової стилістичної верстви у знаменному співі. Строчно-демественний спів, його стилістичні риси. Партесний спів в Україні як новий стиль (стосовно монодії). Роль західноєвропейських традицій в його формуванні

(протестантський хорал, хорова поліфонія). Паралельно формування новочасного стилю в українській монодії. Нові монодійні наспіви, духовні пісні (канти) й партесний спів як виразники стилю бароко у східнослов'янській музиці.

Шкільна драма, кант. Творчість Феофана Прокоповича, Григорія Сковороди. Новий стиль духовної музики: духовний концерт А. Веделя, Д. Боршнянського, М. Березовського.
Джерела:1-3

Тема 3.4. Творчість Й.С. Баха та Г. Ф. Генделя

Місце творчості Й. С. Баха в історії світової музики. Своєрідність прочитання жанрових канонів бароко, синтезування традицій різних національних композиторських шкіл, оновлення німецької музичної традиції. Етапи творчої біографії. Образи, ідеї музики Баха. Доля спадщини. Жанри творчості: органна музика. Історія протестантського хоралу. Жанр хоральної прелюдії. Поєднання імпровізаційного та композиційного у «малих циклах»: токкати та фуги, прелюдії і фуги, фантазії і фуги. Основні принципи побудови фуги як поліфонічної форми. Інструментальна творчість. Кантатно-ораторіальна творчість, її зв'язок із релігійними ідеями.

Життєтворчих шлях Г.Ф. Генделя. Тяжіння до масштабних світських жанрів – опери та ораторії. Риси індивідуального стилю (зростання ролі мелодії та гомофонного викладу, гімнічність інтонації). Оперний доробок Генделя. Італійська опера-seria як його провідний жанровий тип. Його особливості (сюжети, коло ідей та образів; функція, структура, типологія сольних номерів – арій da saro; функція і різновиди речитативів). Жанр ораторії. Спільні і відмінні риси з оперою, месою, пасіонами (роль хору, переважання епічного первення над драматичним, позацерковні умови виконання). Своєрідність відбиття біблійних легенд та євангельських тем в ораторіях Генделя.

Джерела:5

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Історія музики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських, відвідування лекцій, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на лекційних, семінарських заняттях залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Семестр 1

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекційних занять	1	2	2	2	2	7	7
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3	5	5
Робота на семінарських заняттях	10	2	20	3	30	5	50
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	4	20
	Разом	-	64	-	75	-	107
Максимальна кількість балів	246						
Підсумковий рейтинговий бал	60						
Розрахунок коефіцієнта	4,1						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Семестр 1

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Музика Давнього світу		
1.1.	Предмет історії музики. Музичні засоби виразності, стиль і жанр. Музика в системі мистецтв	Опрацювати літературу до теми. Законспектувати відповідні до теми розділи роботи Є. Назайкінського «Стиль и жанр в музыке». Розрізнити «великі» історичні стилі, класифікувати стилі: історичний, національний, індивідуальний авторський; Знати основні жанри в музиці
1.2.	Музична архаїка. Витоки українського музичного мистецтва: найдавніші часи	Прослухати окремі зразки звучання архаїчних музичних інструментів Скласти уявний каталог музично-археологічних знахідок на території України
1.3.	Музична культура Давньої Греції	Охарактеризувати уявлення про музику Піфагора, Аристотеля, Платона. Дослідити розвиток міфа про Орфея у мистецтві подальшого часу Охарактеризувати театр атичності. Визначити роль музики у ньому Опрацювати літературу за темою Знати різницю між синкретизмом і синтезом
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Музичне Середньовіччя та Ренесанс		
2.1.	Сакральне у музичному світі європейського Середньовіччя. Ars Antiqua та Ars Nova	Вивчити структуру католицької служби. Знати частини меси. Роль музики у католицькому богослужінні. Розуміти відмінності між монодією і григоріанським хоралом Прослухати різні види органумів, зразки ранньовізантійської монодії, середньовічний мотет Вивчити та проспівати григоріанський хорал
2.2.	Світська музична традиція середньовічної Європи. Музичне мистецтво Київської Русі.	Визначити місце та функцію музики у епоху Середньовіччя. Розкрити сутність явища куртуазне мистецтво Знайти моменти спільності та розбіжності між Античністю і Середньовіччям. Дати визначення жанрам світської музичної творчості: гокет, віреле, баллата, альба. Законспектувати літературу до теми
2.3.	Західноєвропейський музичний Ренесанс. Українська музика Відродження	Дати визначення жанру мадригалу Прослухати «Месу Папи Марчелло» Дж. Палестріни Охарактеризувати діяльність Флорентійської камерати
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Європейська музична культура XVII-XVIII ст.		
3.1.	Музичне бароко. Постанови опери: Італія, Франція, Англія	Вивчити історичний контекст виникнення опери у Італії. Охарактеризувати оперні школи Італії, Франції, Англії Прослухати оперні твори Ж.Б. Люллі («Арміда»), Г. Перселла («Дідона і Еней»), К. Монтеверді («Орфей» у постановці Ж.П.Поннеля та сучасних режисерських рішеннях). Вміти характеризувати вокальне мистецтво сопраністів як естетичний феномен.

		Знати імена оперних примадон XVII-XVIII століття
3.2.	Розквіт інструментальних шкіл XVII ст.: Італія, Німеччина, Польща	Опрацювати літературу за темою. Прослухати клавесинні сюїти Ж. Ф. Рамо, Л. Куперена. Прослухати «Пори року» А. Вівальді
3.3.	Слов'янське музичне бароко: національна специфіка. Партесний спів, духовний концерт	Опрацювати літературу за темою Прослухати духовні концерти А.Веделя, скласти анотація до одного з них Вивчити і заспівати два або більше кантів релігійного або світського характеру
3.4.	Творчість Й. С. Баха і Г. Ф. Генделя	Створити хронологічну таблицю життя І. С. Баха. Прослухати кантати та ораторії композитора, дати їм характеристику. Дослідити історію протестантського хоралу Створити хронологічну таблицю життя Г. Ф. Генделя. Прослухати інструментальний цикл «Музика на воді»

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням електронних завдань. Основними формами контролю є музична вікторина, музичне тестування, теоретичне опитування (письмово).

Форма проведення модульного контролю: письмова (комп'ютерне тестування Moodle)

Максимальна кількість балів: 25 (вікторина – 5 балів, тест – 20 балів)

Критерії оцінювання:

За кожну правильну відповідь з 5 запитань вікторини – 1 бал

За кожну правильну відповідь з 10 запитань тесту – 2 бали

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: письмовий екзамен (комп'ютерне тестування Moodle)

Максимальна кількість балів: 40 (вікторина – 12 балів, тест – 28 балів)

Критерії оцінювання:

За кожну правильну відповідь з 12 запитань вікторини – 1 бал

За кожну правильну відповідь з 14 запитань тесту – 2 бали

6.5. Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю

1. Музика в ритуалі прадавнього світу. Музика і міф.
2. Піфагор і музична теорія числа (піфагорейська школа)
3. Синкретизм музичного мислення Античного світу. Давньогрецький театр
4. Монодія раннього Середньовіччя. Амвросіанський спів. Візантійський спів. Григоріанський хорал.
5. Музична готика. Ранні форми багатоголосся. Школа Нотр-Дам (Леоніні та Перотін).
6. Ars Nova та Ars Antiqua: сутність явища ізоритмії. Жанри, особливості композиції.
7. Світська традиція середньовічної Європи: музично-поетична творчість труверів, менестрелів, трубадурів
8. Нові співи доби Відродження. Мотет, мадригал і мадригалізма.
9. Творчість Дж. Палестріни, новий стиль вокальної поліфонії.
10. Клаудіо Монтеверді. «Орфей» - перший оперний шедевр, мадригали.
11. Генрі Пьорселл і народження англійської опери: витоки на національні особливості жанру. «Дідона та Еней»
12. Ж.-Б. Люлі і особливості становлення французької опери доби бароко.
13. Інструментальні школи європейського бароко: Італія, Франція, Німеччина, Польща.
14. Творчість Антоніо Вівальді та представників венеціанської композиторської школи.
15. Творчий портрет Й. С. Баха, проблематика творчості, періодизація.
16. «Пасіони» Й. С. Баха як взірєць кантатно-ораторіального жанру барокової доби.
17. Український партесний концерт як стильовий синтез ідей Ренесансу та бароко
18. Розквіт духовного концерту: творчість А. Веделя.
19. Особливості музично-поетичної творчості скоморохів, інструментарій, система жанрів.
20. Візантійська монодія на київських теренах: знаменний розспів, київський розспів.
21. Шкільна драма в історії становлення професійної музичної культури України
22. Релігійні та світські канти України XVII ст.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни

Семестр 1

разом 90 год.: лекцій – 22 год., семінарські – 20 год., МКР – 6 год., самостійна робота – 12 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			
Назва модуля	Музика Давнього світу			Музичне Середньовіччя і Ренесанс			Європейська музична культура XVII-XVIII ст.			
Кількість балів за модуль	64 бали			75 балів			107 балів			
Теми лекцій	1.1.	1.2.	1.3.	2.1.	2.2.	2.3.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
	Предмет історії музики. Музичні засоби виразності, стиль і жанр. Музика в системі мистецтв	Музична архайка Витоки українського музичного мистецтва: найдавніші часи	Музичний світ Античної Греції	Сакральне у музичному світі європейського Середньовіччя. Ars Antiqua та Ars Nova	Світська музична традиція середньовічної Європи. Музичне мистецтво Київської Русі.	Західноєвропейський музичний Ренесанс. Українська музика Відродження	Музичне бароко. Постанови опери: Італія, Франція, Англія	Розквіт інструментальних шкіл XVII ст.: Італія, Німеччина, Польща	Слов'янське музичне бароко: національна специфіка. Партесний спів, духовний концерт	Творчість Й. С. Баха і Г. Ф. Генделя
Лекції (всього 11 балів)	1	-	1	1	-	1	3	1	2	1
Семінарські заняття (всього 110 балів)		1+10	1+10	1+10	2*(1+10)		2*(1+10)		2*(1+10)	1+10
Самостійна робота (всього 50 балів)	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56
Види поточного контролю (всього 75 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)			
Підсумковий контроль (екзамен – 40 балів)	Усього – 246 балів, коефіцієнт – 4,1									

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Історія української музичної культури: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Л. П. Корній, Б. О. Сюта. – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2011. – 736 с.
2. Історія української музики. Від найдавніших часів до першої чверті XIX століття: навч. посіб. для студентів вищ. муз. навч. закл. / С. Й. Лісецький; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — Київ, 2015. — 147, [1] с. — укр.
3. Лісецький С. Й. Історія української музики. Від XIX до першої чверті XX століття : навчальний посібник для студентів вищих музичних навчальних закладів / С. Й. Лісецький. – Київ, 2017
4. Корній Л. Історія української музики / Л. Корній. — Т. 1., Т.2, Т.3 — Київ-Харків-Нью-Йорк, 1996, 1998, 2001
5. Taruskin R. Oxford History of Western Music. Vol 1,2. – Oxford University Press, 2009. *(електронна бібліотека кафедри)*

Додаткові

1. Арнонкур Николаус. Мои современники. Бах, Моцарт, Монтеверди / Н. Арнонкур. – М. : Издательский дом «Классика – XXI», 2005. – 280 с.
2. Барбье Патрик. История кастратов. [Пер. с фр. Елены Рабинович]. – СПб.: Издательство Ивана Лимбаха, 2006. – 304 с.
3. Булычева Анна. Звуковые образы готики. – М., «Квадратон», 2011.
4. Булычева А. Сады Армиды. Музыкальный театр французского барокко / А. Булычева. – М., 2004. – 464 с.
5. Герасимова-Персидская Н. Партесный концерт в истории музыкальной культуры / Н. Герасимова-Персидская. — М., 1983.
6. Історія української музики в 6 томах [ред. М. Гордійчук] — К. : Наукова думка, 1989–1991.
7. Історія української музики: творча діяльність видатних музикантів України кінця XIX — другої половини XX століть: навч. посіб. / упоряд.: В. В. Белікова; Криворіз. держ. пед. ун-т. — Кривий Ріг: Вид. дім, 2008. — 232 с. — укр.
8. Історія української музики: навч. посіб. для студ. ф-тів мистецтв вищ. навч. закл. / В. В. Белікова; Криворіз. пед. ін-т, ДВНЗ «Криворіз. нац. ун-т». — Кривий Ріг: Видавн. дім, 2011. — 467 с.
9. Іванова І., Куколь Г., Черкашина М. Історія опери (навчальний посібник).– К.: Заповіт, 1998.
10. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови: [монографія] / О. Козаренко ; Наук. т-во ім. Т. Шевченка, Українознавча б-ка НТШ, число 15. — Львів: НТШ, 2011. — 286 с.
11. Лобанова М. Западноевропейское музыкальное барокко: проблемы эстетики и поэтики / М. Лобанова — М. , СПб : Центр гуманитарных инициатив, 2013. — 336 с.
12. Милка А.П., Шабалина Т.В. Занимательная бахиана. В двух томах / А. П.Милка, Т.В.Шабалина. – М., 2001. – 208 с.
13. Сапонов М. Менестрели. Книга о музыке средневековой Европы / М. Сапонов. – М., 2004. – 400 с.
14. Словник античної мітології / Упоряд. Козовик І.Я., Пономарів О.Д. — Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2006. — 312 с.
15. Харнонкурт Ніколаус. Музыка як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. - [Пер. з нім. Георгій Курков]. – Суми: Собор, 2002. – 184 с.

16. Hagel S. Ancient Greek Music: A New Technical History. – Cambridge and New York: Cambridge University Press, 2010.

9. Додаткові ресурси

Електронний навчальний курс «Історія музики»: Режим доступу
<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6728>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Музика давнього світу

Семінарське заняття №1

Українська музика найдавнішого часу

1. Функції музики у первісному суспільстві, музика і ритуал.
2. Основні типи музичних інструментів давніх часів
3. Історія проблеми давньої української музики

Джерела: 14,16, ЕНК

Семінарське заняття №2

Музична культура Давньої Греції

1. Музика і міф. Постаць Орфея в давньогрецькій міфології
2. Жанри давньогрецької музики
3. Естетичні та філософські уявлення про музичне мистецтво у Давній Греції
4. Тетрахордна організація звукоряду
5. Функції музики в античному театрі

Джерела: 14, 16, ЕНК

Змістовий модуль 2. Музичне Середньовіччя та Ренесанс

Семінарське заняття № 3

Від григоріанського хоралу до першої оригінальної меси: музична готика

1. Монодія. Медіоланський спів, григоріанського хорал, стиль cantus planus.
2. Ранні форми багатоголосся. Творчість школи Нотр-Дам, постаті Леоніна та Перотіна.
3. Музична естетика готики. Явище ізоритмії
4. Метризований органум та ізоритмічний мотет.
5. Творчість Гійома де Машо: перша авторська меса

Джерела: додаткові 3, 13, ЕНК

Семінарське заняття № 4

Світська музична культура середньовіччя: Західна та Східна Європа

1. Музично-поетична діяльність трубадурів.
2. Музично-поетична діяльність труверів.
3. Шпільмани, жонглери, менестрелі.
4. Жанри і теми творчості трубадурів, труверів, меннезігерів.
5. Особливості музично-поетичної творчості скоморохів.

Джерела: додаткові 3,13, ЕНК

Змістовий модуль 3. Європейська музична культура XVII-XVIII ст.

Семінарське заняття №5

Музичне бароко. Постановня опери: Італія, Франція, Англія

1. Клаудіо Монтеверді – творець першої опери. «Орфей»
2. Особливості музичного театру англійців та постать Генрі Пьорселла.
3. «Дідона та Еней»: історія та доля твору, національні особливості мови та композиції.
4. Народження французької опери: Ж.-Б. Люлі. «Арміда»

Джерела: додаткові 2,4,6,11

Семінарське заняття №6

Українське бароко: національна специфіка

1. Партесний спів – стилістичні ознаки явища
2. Роль шкільної драми у розвитку професійного музичного мистецтва України
3. Музично-поетичні особливості жанру кантів
4. Духовний концерт як кульмінація нового стилю вокально-хорової поліфонії.
5. Творча постать А. Веделя
6. «Музикійська граматика» Миколи Дилецького як перший зразок музичної педагогіки

Джерела: 1-5, додаткові 6-8, 10

Семінарське заняття №7

Кантатно-ораторіальна та інструментальна творчість Й.С. Баха і Г.Ф. Генделя

1. Творчий портрет Й.С. Баха
2. Ораторіальна творчість Й.С. Баха.
3. Творчий портрет Г.Ф. Генделя.
4. Жанр Concerto grosso: витоки, типові риси.
5. Опері Г.Ф. Генделя. «Рінальдо»

Джерела: додаткові 11,12